

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

**«ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)»
для закладів загальної середньої освіти**

(автори Василенко С.В., Коваль Я.Ю., Колотій Л.П.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Вступна частина

Програма «Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» розроблена для адаптаційного циклу, 5–6 класів закладів загальної середньої освіти на основі Державного стандарту базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898), Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 19 лютого 2021 р. № 235), з урахуванням Державного стандарту початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87) та відповідно до положень Концепції Нової української школи (2016 р.).

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості учня та учениці, здатності до самоусвідомлення, гармонійної соціальної та міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, можливості дбати про безпеку, виявляти підприємливість для забезпечення власного і суспільного добробуту.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі передбачають, що учень / учениця:

- турбується про особисте здоров'я та безпеку, реагує на чинники, що становлять загрозу для життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність здорового способу життя, аналізує та оцінює ризики для безпеки власної та суспільної;
- виявляє підприємливість та поводить етично для добробуту власного та інших осіб.

Роль і значення інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» полягають у реалізації мети й завдань соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, спрямуванні вчителя на підготовку учнів та учениць до самостійної, відповідальної та етичної поведінки.

Мета інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» – виховання в учнів та учениць відповідальності за своє здоров'я, особисту безпеку, власний добробут та добробут своєї родини; етичної поведінки та ціннісного ставлення до особистості та поваги до інтересів інших людей, родини, громади, держави; усвідомлення ролі освіти як важливого чинника успішного майбутнього; розвиток якостей, необхідних для вибору здорового способу життя та адекватної поведінки в небезпечних і надзвичайних ситуаціях.

Завдання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»:

- мотивувати учнів та учениць на збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я;
- виховувати стійке переконання щодо пріоритету здорового способу життя для забезпечення гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

- формувати в учнів та учениць навички безпечної поведінки в умовах повсякденного життя, небезпечних і надзвичайних ситуаціях прийняття рішень для збереження здоров'я, безпеки та добробуту;
- навчити здійснювати заходи самодопомоги та надавати першу долікарську допомогу;
- ознайомити учнів та учениць із основними принципами соціалізації у шкільному колективі, родині, громаді;
- виховувати стійкі переконання щодо ціннісного ставлення до своєї особистості, власних принципів та поваги до інтересів інших людей, родини, громади, держави;
- формувати в учнів та учениць мотивацію до навчання та здобуття освіти, створення необхідних умов для самопізнання, самооцінки та всебічної самореалізації на прикладах життєвого успіху видатних українців;
- розвивати якості та риси характеру, необхідні для вибору здорового способу життя та адекватної поведінки в небезпечних і надзвичайних ситуаціях;
- виховувати дбайливе ставлення до збереження навколишнього природного середовища, до особистого здоров'я, особистої безпеки;
- формувати в учнів та учениць інтелектуальні та творчі навички проектної та навчально-дослідницької діяльності.

Реалізація мети інтегрованого курсу та його завдань відбувається на засадах компетентнісного підходу, принципах дитиноцентризму і природовідповідності, практичної спрямованості і наступності, адаптивності й емоційності навчання, інтеграції та формування ключових компетентностей як результатів навчання.

Програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» ґрунтується на принципі концентричності та є логічним продовженням соціальної та здоров'язбережувальної компоненти інтегрованого курсу «Я досліджую світ» початкової школи. Контент змістових ліній та, відповідно, наскрізних розділів програми розширюється та ускладнюється відповідно до вікових потреб та пізнавальних можливостей учнів і учениць наступних класів базової школи.

Пріоритетом інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» є виховання відповідального ставлення до власного життя, здоров'я, добробуту, розвиток критичного мислення.

Модельна навчальна програма для 5–6 класів розрахована на кількість годин, рекомендовану Типовою освітньою програмою для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (105 годин на адаптаційний цикл навчання), та містить інваріантну частину змісту, яка слугує досягненню очікуваних результатів, і варіативну – творчу компоненту.

Зміст програми структуровано за п'ятьма змістовими лініями, що представлені наскрізними розділами:

1. Виховуємо самостійність та відповідальність;

2. Освіта – ключ до успіху;
3. Навчаємося приймати рішення;
4. Емоції та етична поведінка;
5. Дбаємо про власний організм.

Розділ 1, «Виховуємо самостійність та відповідальність», націлений на формування навичок уникнення чинників ризику природного, техногенного, соціального та побутового характеру; стилів спілкування, які сприяють налагодженню комунікацій у шкільному колективі, збереженню здоров'я і добробуту.

Розділ 2, «Освіта – ключ до успіху», присвячено визначенню стиля навчання та шляхів його вдосконалення, прагнень у сфері особистісного розвитку, виявленню власних освітніх потреб, бажань та інтересів; питанням постановки цілей та шляхів їх досягнення.

Розділ 3, «Навчаємося приймати рішення» передбачає формування вміння прогнозувати наслідки будь-яких дій, обирати моделі безпечної поведінки, приймати зважені рішення у різноманітних життєвих ситуаціях, зокрема непередбачених і надзвичайних, задля збереження здоров'я та життя власного та інших людей.

Розділ 4, «Емоції та етична поведінка», стосується важливості прийняття соціальних та емоційних змін, які відбуваються під час переходу в основну школу; виховання толерантного ставлення до поглядів, переконань, інтересів і потреб інших; усвідомлення необхідності чуйного ставлення до осіб, які потребують допомоги, та людей з особливими потребами.

Розділ 5, «Дбаємо про власний організм», містить інформацію щодо практичних навичок самообслуговування, вміння дбати про власний організм, уникати шкідливих звичок, вибору способів проведення дозвілля. У розділі обґрунтовано вплив безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я, важливість усвідомленого вибору з урахуванням користі й задоволення (радості); описано способи надання самодопомоги та першої долікарської допомоги іншим особам.

Вибір шляхів реалізації мети соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі та завдань інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» обумовлено особливостями організації освітнього процесу через діяльнісне навчання, групову взаємодію, використання ІКТ, цифрових технологій та інструментів.

Освітній процес можна організувати як у класі, так і поза його межами; за потреби може бути організовано здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією учня.

Учителю запропоновано свободу вибору контенту (основна частина цієї програми), видів навчальної діяльності, методів та технологій (прикінцева частина, табл. 1–5), що якнайкраще сприяють формуванню ключових компетентностей, використанню компетентнісного потенціалу соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі для досягнення очікуваних

результатів, дають змогу пов'язувати вивчене з практичним життям та враховують індивідуальність учня.

Основна частина

Програма

5 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>1. Виховуємо самостійність та відповідальність Учень та учениця:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - знаходить за допомогою вчителя інформацію щодо здоров'я, безпеки та добробуту в різних джерелах і перевіряє її достовірність - розпізнає серед запропонованих ймовірні небезпеки природного, техногенного, соціального характеру і побутового походження - класифікує потенційні небезпеки для здоров'я і життя людини - висуває гіпотези щодо наслідків власних дій у надзвичайних ситуаціях, на основі набутих знань та достовірної інформації 	<p><i>Відповідальність за власне здоров'я, безпеку і добробут</i></p> <p>Найдорожчий скарб людини – це її власне життя і здоров'я (ціннісні орієнтири). Складники здоров'я. Соціальні, природні, техногенні та побутові небезпеки. Безпека особи. Заповіді безпечної життєдіяльності</p>	<p>Мікрофон “Хто відповідальний за твоє здоров'я?” Мозковий штурм «Загальнолюдські цінності» Коло ідей Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL) – мінідослідження «Безпека та небезпеки» Створення лепбуків «Дорожній рух» Microlearning Аналіз тексту Формування критичного мислення Формування медіаграмотності Пірингове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки на дорозі та у транспорті - визначає потенційні небезпеки дорожнього руху для здоров'я - пояснює необхідність власної відповідальності за 	<p><i>Безпечна поведінка на дорогах</i></p> <p>Самостійне перебування на пішохідному переході, на дорозі. Багатосмугова дорога. Види транспорту. Можливі небезпеки для</p>	<p>Театралізація “Надання першої долікарської допомоги в разі ДТП” Навчаючи вчусь Проблемно-орієнтоване</p>

<p>поведінку в громадських місцях</p> <ul style="list-style-type: none"> - моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі ДТП 	<p>пасажира громадського транспорту. ДТП.</p>	<p>навчання «Принеси власний пристрій» (BYOD) Використання е-навчальних ігрових середовищ Віртуальна, змішана і доповнена реальність Пірингове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розуміє що таке особистий простір, поважає свій і чужий особистий простір під час спілкування - розуміє вплив спілкування на складники здоров'я, безпеки і добробуту - розпізнає ймовірні небезпеки соціального характеру - розрізняє ситуації, коли силу переконання використали з позитивними чи негативними намірами - описує психічні (зокрема емоційні) і соціальні зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу - виокремлює інформацію та обговорює ситуації булінгу - встановлює нові контакти та ефективно співпрацює для досягнення результату, використовує різні засоби зв'язку - спілкується вербально та невербально - бере участь у груповій роботі, враховуючи 	<p>Особистість і спілкування</p> <p>Особистість у групі. Ролі у шкільному колективі.</p> <p>Спілкування: увага, слухання, говоріння.</p> <p>Вербальне та невербальне спілкування.</p> <p>Соціальне здоров'я.</p> <p>Вплив спілкування на здоров'я, безпеку і добробут.</p> <p>Спілкування з однокласниками та вчителями.</p> <p>Дружба. Стосунки дівчаток і хлопчиків.</p> <p>Булінг та ризики для здоров'я</p>	<p>Прес Інтерв'ю Дискусія «Гідність чи гординя?» Навчальні ігри Проблемно-орієнтоване навчання Storytelling «Спілкування на рівних – шлях до порозуміння та взаємоповаги» Пошук інформації Рефлексія</p>

<p>індивідуальні особливості й потреби</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконує різні ролі в груповій роботі - демонструє модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами в соціальному середовищі - протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції і неповаги щодо себе та інших осіб - моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях соціального походження 		
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки техногенного, соціального характеру - обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в громадських місцях - моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі вуличного травматизму - прогнозує наслідки власних дій у непередбачених ситуаціях, апелюючи до набутих знань 	<p><i>Безпека надворі</i> Вуличний травматизм. Піротехнічні засоби. Екскурсії. Рух групи.</p> <p>Безпечні й небезпечні незнайомці</p>	<p>Театралізація Проблемно-орієнтоване навчання Активне читання “Свято з петардами” Формування критичного мислення Пошук інформації Створення цифрових продуктів (презентації, інфографіка) Віртуальна, змішана і доповнена реальність Пірінгове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки природного характеру - визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища для здоров'я і 	<p><i>Поведінка у природі</i></p> <p>Безпечна та відповідальна поведінка у природі (небезпечні гриби, рослини).</p>	<p>Акваріум ”Безпека у природі” Театралізація Навчальні ігри Проблемно-орієнтоване</p>

<p>безпеки людини (забруднення, ультрафіолетове випромінювання тощо)</p> <ul style="list-style-type: none"> - прогнозує разом з учителем наслідки власних дій у непередбачених і надзвичайних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації - обирає кращі рішення щодо самопомоги та допомоги іншим особам - уміє звертатися по допомогу до інших осіб чи відповідних служб, викликати рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію - демонструє модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами в природному середовищі - діє за алгоритмом у небезпечних ситуаціях, використовуючи інформацію, що міститься в тексті інструкції - моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях природного походження 	<p>Безпека на кризі та на воді.</p> <p>Алгоритм дій під час небезпечних ситуацій та стихійного лиха (підтоплення, грози, сильного вітру, пожежі).</p> <p>Способи повідомлення про потрапляння в автономну ситуацію</p>	<p>навчання</p> <p>Активне читання</p> <p>Microlearning</p> <p>Формування критичного мислення</p> <p>Формування медіаграмотності - перегляд відео "Порятунок від стихійного лиха"</p> <p>Створення цифрових продуктів (плакат, інфографіка)</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
<p>2. Освіта – ключ до успіху Учень та учениця:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - розуміє важливість навчання для успішного майбутнього - визначає цілі власної діяльності та використовує запропоновані вчителем 	<p>Успішне навчання.</p> <p>Комфортне навчання.</p> <p>Типи сприйняття інформації.</p> <p>Способи ефективного навчання відповідно до</p>	<p>Мікрофон «Що таке справедливе оцінювання?»</p> <p>Інтерв'ю "Чому я пишаюсь своїм родичем?"</p>

<p>способи їх досягнення</p> <ul style="list-style-type: none"> - організовує разом з батьками та вчителем власний освітній простір, дотримується розпорядку дня 	<p>основного типу сприйняття інформації.</p> <p>Допоміжні засоби навчання</p> <p>Наукові досягнення видатних українців</p>	<p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>Storytelling</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ</p> <p>Віртуальна, змішана і доповнена реальність</p> <p>Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - визначає за допомогою вчителя ефективні способи засвоєння навчальної інформації - використовує запропоновані вчителем допоміжні засоби для навчання, зокрема цифрові пристрої, без шкоди для здоров'я - аналізує власний навчальний розвиток, розрізняє причини успіхів та невдач 	<p>Оцінювання навчальних досягнень (P2P, оцінка вчителя), навчальний прогрес; причини успіхів та невдач.</p> <p>Розвиток уваги та пам'яті.</p> <p>Планування часу та самодисципліна.</p> <p>Зменшення залежності від гаджетів</p>	<p>Мозковий штурм</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>Storytelling “Мій успішний день”</p> <p>Формування медіаграмотності</p> <p>Пірінгове оцінювання (P2P)</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ</p> <p>Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - має хобі та виявляє наполегливість у досягненні успіхів - розуміє власні прагнення і потреби особистісного розвитку та навчання - з допомогою вчителя і батьків створює та реалізує короткострокові плани щодо досягнення успіху, зокрема в навчанні, спорті, побуті - моделює кроки задоволення власних потреб з урахуванням власних можливостей та 	<p>Раціональна організація навчання і відпочинку.</p> <p>Виявлення особистих нахилів, здібностей та обдарувань.</p> <p>Планування їх розвитку на близьку й далеку перспективи</p>	<p>Коло ідей</p> <p>Створення інтелект карти “Як я розвиваю свої здібності”</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Створення цифрових продуктів (презентації, музика, плакат, інфографіка...)</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ</p> <p>Рефлексія</p>

можливостей інших осіб		
3. Навчаємося приймати рішення Учень та учениця:		
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки побутового походження - вирізняє із запропонованого переліку хімічні речовини, які становлять загрозу в разі неналежного використання - виявляє ризики неналежного поведіння із тваринами (домашні, бездомні, дикі) - розуміє необхідність уникнення місць підвищеної небезпеки - прогнозує разом з учителем наслідки власних дій у непередбачених і надзвичайних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації - обирає моделі безпечної поведінки - поводить себе безпечно під час спілкування - здатний викликати необхідні рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію - бережливо ставиться до власного майна та майна інших осіб, обґрунтовує недоторканність чужого майна 	<p><i>Відповідальність у побуті – як складова соціальної відповідальності</i></p> <p>Безпека на кухні, домашня аптечка та побутова хімія. Легкозаймисті речовини вдома. Пожежна безпека. Висотні будівлі. Селфі. Побутовий травматизм. Поведінка з домашніми, бездомними, дикими тваринами</p>	<p>Ажурна пилка Дискусія “Ризиковане селфі” Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL) Аналіз тексту онлайн новини про зберігання небезпечних речовин у житлових будинках Формування критичного мислення Пошук інформації Створення цифрових продуктів (презентації, плакат, інфографіка) Віртуальна, змішана і доповнена реальність Пірінгове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки соціального характеру 	<p><i>Інформаційна безпека</i> Безпечна комунікація у віртуальному</p>	<p>Мікрофон Прес Проблемно-</p>

<p>- використовує перевірену інформацію для прийняття рішення щодо вибору повсякденної поведінки на користь здоров'я, безпеки й добробуту</p> <p>- передбачає вплив на власне здоров'я, безпеку, добробут та здоров'я, безпеку, добробут інших осіб неналежного використання цифрових пристроїв</p> <p>- прогнозує разом з учителем ризики комунікації у віртуальному середовищі та наслідки власних дій у непередбачуваних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації</p>	<p>середовищі. Критичне ставлення до інформації. Факти (чесність) і фейки. Блоги. Безпечні телекомунікації. Уникнення телефонного та телевізійного шахрайства. Запобігання викраденню особистої інформації</p>	<p>орієнтоване навчання</p> <p>Аналіз тексту</p> <p>Формування критичного мислення</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Формування медіаграмотності “Як розпізнати фейки, фішинг, майнери, ботнети, хейтинг, флеймінг, тролінг?”</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
<p>- розуміє кілька основних економічних понять (гроші, зайнятість тощо)</p> <p>- розуміє, що здоров'я, безпека і добробут є підґрунтям успішного майбутнього</p> <p>- розрізняє законні джерела доходів для свого віку</p> <p>- розпізнає приклади поведінки, дружньої до навколишнього середовища</p> <p>- розпізнає ймовірні небезпеки побутового походження</p> <p>- уміє раціонально розпоряджатися власними грошима за участі батьків</p> <p>- розуміє цінність докладених зусиль дорослих для отримання</p>	<p>Мій добробут</p> <p>Бюджет сім'ї та шляхи його поповнення. Доходи і витрати. Кишенькові гроші.</p> <p>Етикетки товарів і продуктів харчування. Культура споживання. Термін придатності продуктів харчування. Товари стихійної торгівлі. Безпечний склад товарів першої необхідності та продуктів харчування</p> <p>Вторинне використання пакувальних матеріалів у побуті. Вироби з використаного картону, пластику та деревини.</p>	<p>Акваріум</p> <p>Мозковий штурм</p> <p>Ажурна пилка</p> <p>Дискусія</p> <p>Навчальні ігри</p> <p>“Купуємо смаколики”</p> <p>Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL)</p> <p>Проектне навчання (Project-based Learning, PBL)</p> <p>Активне читання</p> <p>Аналіз тексту</p> <p>Microlearning</p> <p>Мейкерство</p> <p>“Корисні речі з вторинної сировини”</p> <p>Пошук інформації</p> <p>“Підтримаємо</p>

<p>доходів</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміє інтерпретувати інформацію, наведену на маркувальних знаках, упаковках для безпечного і раціонального використання харчових і промислових продуктів - уміє вибирати продукти і товари за показниками якості, термінів придатності - визначає потребу ощадливого використання ресурсів і повторної переробки вторинної сировини - відбирає об'єкти для повторної переробки - обирає моделі поведінки, спрямовані на збереження добробуту 	<p>Сортування сміття.</p> <p>Вичерпність природних ресурсів. Заощадження води, тепла та електроенергії</p>	<p>українського виробника”</p> <p>Формування медіаграмотності</p> <p>Створення цифрових продуктів (плакат, інфографіка)</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
--	--	--

4. Емоції та етична поведінка

Учень та учениця:

<ul style="list-style-type: none"> - розуміє обмеженість ресурсів здоров'я - визначає відмінності між людьми як ціннісну ознаку індивідуальності - вирізняє ознаки доброчинності - пояснює почуття інших осіб і визнає їхнє право на вираження почуттів - визначає, ідентифікує та обговорює психічні (зокрема емоційні) та соціальні зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу - толерантно ставиться до поглядів, переконань, інтересів і потреб 	<p>Настрій, емоції та здоров'я.</p> <p>Психічне та емоційне здоров'я.</p> <p>Толерантне ставлення до людей з інвалідністю.</p> <p>Допомога тим, хто її потребує, у класі, родині.</p> <p>Цінність турботи про інших.</p> <p>Недопущення дискримінації.</p> <p>Доброчинність та допомога в будинках-інтернатах для дітей з інвалідністю, дитячих садочках, молодших</p>	<p>Прес</p> <p>Мозковий штурм</p> <p>Театралізація</p> <p>Коло ідей</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>Storytelling “Кому я можу допомогти?”</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
---	--	---

<p>інших осіб, що не загрожують здоров'ю, безпеці і доброту</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє індивідуальні відмінності інших осіб - виявляє чуйність до осіб, які потребують допомоги, особливо до людей з особливими потребами 	<p>класах</p>	
<p>5. Дбаємо про власний організм Учень та учениця:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - розуміє вплив зовнішніх чинників на здоров'я - розуміє негативний вплив недотримання правил / інструкцій безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я - розуміє причини вибору небезпечної поведінки - пояснює наслідки недотримання здорового способу життя на основі інформації, що міститься в різних джерелах - обирає корисне для здорового, безпечного життя та те, що приносить задоволення (радість) - визначає форми поведінки, які дають задоволення без завдання шкоди власному здоров'ю і здоров'ю інших осіб - обирає продукти харчування, які приносять задоволення і користь для здоров'я, безпеки і добробуту 	<p>Здоровий спосіб життя. Зовнішні чинники впливу на збереження здоров'я, добробуту та безпеки. Пошук достовірної інформації про здоровий спосіб життя, особливості клімату, екології тощо та їхнього впливу на здоров'я; безпеку та добробут. Самооцінка власного фізичного розвитку. Здорові харчування та сон. Українська кухня. Підбір одягу за погодою</p>	<p>Ажурна пилка Коло ідей Проблемно-орієнтоване навчання “Як одягатись за погодою?” Storytelling Аналіз тексту Створення інтелект карт Формування медіаграмотності Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - виявляє зацікавлення у тривалій систематичній діяльності в спорті та 	<p>Види активного відпочинку. Спорт чи фізична</p>	<p>Мозковий штурм “Засоби захисту для занять спортом”</p>

<p>наполегливість у досягненні мети</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовує перевірену інформацію для прийняття рішення щодо вибору повсякденної поведінки на користь здоров'я - обирає способи проведення дозвілля, відповідний одяг, які дають задоволення і користь для здоров'я, безпеки і добробуту - обирає моделі поведінки, спрямовані на збереження здоров'я - приймає рішення щодо надання самопомоги та допомоги іншим особам в разі травмування 	<p>культура.</p> <p>Допінг та небезпека його використання.</p> <p>Способи загартовування організму.</p> <p>Засоби захисту для занять спортом та активного відпочинку.</p> <p>Відомі українські спортсмени.</p> <p>Поліпшення постави та зору.</p> <p>Допомога та самопомога в разі травмування під час активного відпочинку</p>	<p>Створення інтелект карт</p> <p>Навчальні ігри</p> <p>Фізичні вправи</p> <p>«Принеси власний пристрій» (BYOD)</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розуміє негативний вплив недотримання правил безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я - розуміє важливість профілактичних заходів щодо інфекційних і неінфекційних захворювань - визначає за допомогою вчителя, ідентифікує фізичні зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу - приймає індивідуальні темпи вікових змін в організмі як вияв норми - моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі поганого самопочуття 	<p>Вікові зміни в організмі, які відбуваються під час переходу в основну школу.</p> <p>Контроль самопочуття через симптоми та вимірювання температури тіла.</p> <p>Долікарська допомога.</p> <p>Особиста гігієна.</p> <p>Профілактика інфекційних та неінфекційних захворювань. Безпечна поведінка під час епідемії та пандемії</p>	<p>Коло ідей</p> <p>Дискусія</p> <p>Токшоу «Чому ми різні? (толерантне ставлення до кожного)»</p> <p>Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL)</p> <p>Створення лепбуків</p> <p>Аналіз тексту</p> <p>Формування критичного мислення</p> <p>Формування медіаграмотності</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Рефлексія</p>

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
1. Виховуємо самостійність та відповідальність Учень та учениця:		
<p>- розпізнає ймовірні небезпеки природного, техногенного, соціального характеру і побутового походження</p> <p>- визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища для здоров'я і безпеки людини (дорожній рух, забруднення, хімічні речовини, ультрафіолетове випромінювання тощо)</p> <p>- прогнозує наслідки власних дій у надзвичайних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації</p>	<p>Відповідальність за власне здоров'я, безпеку і добробут</p> <p>Цінність життя.</p> <p>Відповідальне ставлення до життя і здоров'я.</p> <p>Принципи здорового способу життя.</p> <p>Здоров'я і добробут.</p> <p>Безпека особистості, національна безпека.</p> <p>Причини і наслідки небезпечних ситуацій соціального, природного, техногенного та побутового походження.</p> <p>Ризики, їх види та рівні.</p> <p>Безпека життєдіяльності</p>	<p>Мікрофон</p> <p>Мозковий штурм</p> <p>“Принципи здорового способу життя”</p> <p>Коло ідей</p> <p>Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL)</p> <p>Microlearning</p> <p>Аналіз тексту</p> <p>онлайн новини про небезпечні ситуації соціального, природного, техногенного та побутового походження</p> <p>Формування критичного мислення</p> <p>Формування медіаграмотності</p> <p>Пірінгове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
<p>- розпізнає ймовірні небезпеки на дорозі та у транспорті</p> <p>- визначає потенційні небезпеки дорожнього руху для здоров'я</p> <p>- обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в громадських місцях</p> <p>- моделює ситуацію</p>	<p>Безпечна поведінка на дорогах.</p> <p>Велосипедист - учасник дорожнього руху.</p> <p>Дорожні знаки.</p> <p>Дорожня розмітка для велосипедистів.</p> <p>Зацепінг.</p> <p>Надання самопомоги та допомоги у разі потрапляння в ДТП</p>	<p>Театралізація «Зелені подорожі»</p> <p>Навчаючи вчусь</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>«Принеси власний пристрій» BYOD</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ “Онлайн</p>

<p>надання першої долікарської допомоги в разі ДТП</p>		<p>тести з ПДР”, “Симулятори діяльності велосипедиста” Віртуальна, змішана і доповнена реальність “Дорожня розмітка”, “Смуга перешкод” Пірингове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розрізняє складники особистого простору (інтимний, соціальний, публічний), поважає свій і чужий особистий простір під час спілкування - розпізнає імовірні небезпеки соціального характеру - розрізняє ситуації, коли силу переконання використали з позитивними чи негативними намірами - ідентифікує причини та наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях - визначає, ідентифікує та обговорює психічні (зокрема емоційні) і соціальні зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу - виокремлює інформацію та обговорює ситуації булінгу - пояснює вплив спілкування на складники здоров'я, безпеки і добробуту - встановлює нові контакти 	<p>Особистість і спілкування Стилі спілкування. Соціальні ролі особистості в підліткових компаніях. Значення упевненої поведінки для здоров'я, безпеки і добробуту. Кола спілкування та особистісний простір. Критика та її сприйняття. Конфлікти з батьками, однокласниками, вчителями. Способи вирішення конфліктів. Гармонія стосунків у класі, родині, серед однолітків. Цінність верховенства права. Права дитини. Перешкоджання порушенню прав дитини</p>	<p>Прес Інтерв'ю Дискусія «Свобода чи вседозволеність» Навчальні ігри Проблемно-орієнтоване навчання Storytelling Пошук інформації Рефлексія</p>

<p>та ефективно співпрацює для досягнення результату, використовує різні засоби зв'язку</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовує вербальні та невербальні засоби спілкування для конструктивної комунікації - бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби - виконує різні ролі в груповій роботі - демонструє модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами в соціальному середовищі - протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції і неповаги щодо себе та інших осіб - розробляє стратегію подолання булінгу, визначає джерела допомоги його жертвам, звертається по допомогу до інших осіб - моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях соціального походження 		
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки техногенного, соціального характеру - визначає потенційно небезпечні забруднення хімічними речовинами для здоров'я і безпеки людини - обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в громадських місцях 	<p><i>Безпека надворі</i> Небезпечні підприємства. Будівництва. Промислові аварії. Катастрофи. Захист від сильнодіючих отруйних речовин. Радіаційна безпека. Поведінка при спілкуванні з</p>	<p>Прес Театралізація “Безпечні й небезпечні незнайомці” Дискусія Проблемно-орієнтоване навчання Формування критичного</p>

<p>- моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі вуличного травматизму</p> <p>- прогнозує наслідки власних дій у непередбачених ситуаціях, апелюючи до набутих знань</p>	<p>незнайомою людиною</p>	<p>мислення</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Створення цифрових продуктів (презентації, інфографіка)</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ</p> <p>Віртуальна, змішана і доповнена реальність</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
<p>- розпізнає імовірні небезпеки природного характеру</p> <p>- визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища для здоров'я і безпеки людини (забруднення, ультрафіолетове випромінювання тощо)</p> <p>- прогнозує наслідки власних дій у непередбачених і надзвичайних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації</p> <p>- приймає рішення щодо надання самодопомоги та допомоги іншим особам, звернення до інших осіб чи відповідних служб</p> <p>- демонструє модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами в природному середовищі</p> <p>- звертається до фахівців у небезпечних ситуаціях,</p>	<p><i>Поведінка у природі</i></p> <p>Небезпеки у природі. Вплив екологічних проблем на здоров'я, безпеку і добробут.</p> <p>Самоконтроль та алгоритм дій в екстремальних ситуаціях.</p> <p>Самодопомога та допомога в разі небезпеки на природі (обмороження, укуси комах, змій тощо, тепловий та сонячний удар).</p> <p>Звернення по допомогу у небезпечних ситуаціях до фахівців.</p> <p>Виготовлення рятувальних засобів із підручних матеріалів</p>	<p>Акваріум</p> <p>Театралізація</p> <p>Навчальні ігри</p> <p>Створення лепбуків</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>Активне читання</p> <p>Microlearning</p> <p>Формування критичного мислення</p> <p>Формування медіаграмотності</p> <p>Створення цифрових продуктів (плакат, інфографіка)</p> <p>“Самодопомога на природі”</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>

<p>наслідком яких не може зарадити власними силами</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатний викликати необхідні рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію - діє за алгоритмом у небезпечних ситуаціях, використовуючи інформацію, що міститься в тексті інструкції - моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях природного походження - моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі поганого самопочуття 		
<p>2. Освіта – ключ до успіху Учень та учениця:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - розуміє перспективність своєї діяльності для успішного майбутнього - виявляє зацікавлення у тривалій систематичній діяльності під час навчання і наполегливість у досягненні мети - визначає цілі власної діяльності і стратегії їх досягнення - визначає ефективні способи засвоєння навчальної інформації - використовує допоміжні засоби для навчання, зокрема цифрові пристрої, без шкоди для здоров'я - аналізує власний навчальний розвиток, вказуючи на причини 	<p>Значення освіти для майбутнього. Уміння вчитися. Списування чи добродесність. Розвиток уваги та пам'яті, креативного та критичного мислення.</p> <p>Оцінювання для навчального прогресу. Цінність справедливого оцінювання. Причини успіхів та невдач.</p> <p>Сучасні засоби навчання та планування їхнього безпечного спільного використання в родині</p>	<p>Мікрофон Мозковий штурм Інтерв'ю «Списування – це допомога чи шкода? (добродесність)» Проблемно-орієнтоване навчання Storytelling Пошук інформації Формування медіаграмотності Використання е-навчальних ігрових середовищ Віртуальна, змішана і доповнена реальність Пірінгове оцінювання (P2P)</p>

<p>успіхів та невдач - організовує власний освітній простір, раціонально розподіляє час</p>		<p>Рефлексія</p>
<p>- виявляє зацікавлення у тривалій систематичній діяльності (хобі, мистецтво) та наполегливість у досягненні мети - визначає прагнення і потреби у сфері власного особистісного розвитку та навчання - визначає власні потреби, бажання, інтереси й цілі - самостійно створює та реалізує короткострокові плани щодо досягнення успіху, зокрема в навчанні, спорті, побуті - моделює кроки задоволення власних потреб з урахуванням власних можливостей та можливостей інших осіб</p>	<p>Гармонійний розвиток особистості учня та учениці. Самооцінка. Формування адекватної самооцінки. Цінність лідерства та самореалізації. Навички та звички для успішного навчання. Вплив цифрових пристроїв на успішність навчання та здоров'я. Уникнення перевтоми</p>	<p>Коло ідей “Хто у класі лідер?” Проектне навчання (PBL) Створення інтелектуальних карт Пошук інформації Створення цифрових продуктів (презентації, музика, плакат, інфографіка...) Використання е-навчальних ігрових середовищ Рефлексія</p>
<p>3. Навчаємося приймати рішення Учень та учениця:</p>		
<p>- розпізнає ймовірні небезпеки побутового походження - визначає хімічні речовини, потенційно небезпечні для здоров'я і безпеки людини - вирізняє речовини, які становлять загрозу в разі неналежного використання - обґрунтовує необхідність уникнення місць підвищеної небезпеки - прогнозує наслідки</p>	<p>Відповідальність у побуті – як складова соціальної відповідальності Електроприлади. Безпечне поводження з побутовими електроприладами. Убезпечення від ураження електричним струмом. Газобезпека. Пожежна безпека. Захист органів дихання</p>	<p>Ажурна пилка Дискусія Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL) “Мій дім- моя фортеця?” Аналіз тексту Формування критичного мислення Пошук інформації Створення цифрових продуктів</p>

<p>власних дій у непередбачених і надзвичайних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовує наслідки вибору альтернативного рішення щодо моделей безпечної поведінки - здатний викликати необхідні рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію - бережливо ставиться до власного майна та майна інших осіб, обґрунтовує недоторканність чужого майна - моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях побутового походження 	<p>та очей від хімічних речовин</p>	<p>(презентації, плакат, інфографіка) Віртуальна, змішана і доповнена реальність Пірингове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки соціального характеру - виокремлює інформацію та обговорює ситуації кібербулінгу - використовує перевірену інформацію для прийняття рішення щодо вибору повсякденної поведінки на користь здоров'я, безпеки й добробуту - прогнозує ризики комунікації у віртуальному середовищі - прогнозує наслідки власних дій у непередбачуваних ситуаціях, апелюючи до набутих знань та достовірної інформації 	<p>Інформаційна безпека Захищеність і зберігання даних у віртуальному середовищі.</p> <p>Критичне оцінювання та перевірка надійності різних джерел інформації (засоби масової інформації, реклама, соціальні мережі тощо); дестабілізаційної, деструктивної, суперечливої інформації. Запобігання несанкціонованому поширенню особистої інформації</p>	<p>Мікрофон Прес Дискусія “Реклама - це добре чи погано?” Токшоу Проблемно-орієнтоване навчання Аналіз тексту про хепі слепінг Формування критичного мислення Пошук інформації Формування медіаграмотності «Принеси власний пристрій» BYOD Створення</p>

<p>- оцінює надійність різних джерел інформації (засоби масової інформації, реклама, соціальні мережі тощо)</p> <p>- передбачає вплив на власне здоров'я, безпеку, добробут та здоров'я, безпеку, добробут інших осіб неналежного використання цифрових пристроїв</p>		<p>цифрових продуктів (презентації, музика, плакат, інфографіка...)</p> <p>Використання е-навчальних ігрових середовищ</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>
<p>- оперує основними економічними поняттями (гроші, зайнятість, підприємництво тощо)</p> <p>- розрізняє та зазначає законні джерела доходів для свого віку</p> <p>- розпізнає приклади поведінки, дружньої до навколишнього середовища</p> <p>- розпізнає імовірні небезпеки побутового походження</p> <p>- уміє раціонально розпоряджатися власними грошима</p> <p>- розуміє цінність докладених зусиль дорослих для отримання доходів</p> <p>- виявляє ризики невідповідності власних потреб і можливостей</p> <p>- правильно інтерпретує інформацію, наведену на маркувальних знаках, упаковках для безпечного і раціонального використання харчових і промислових продуктів</p> <p>- уміє вибирати продукти і товари за показниками</p>	<p>Мій добробут</p> <p>Суспільний і особистий добробут; складники добробуту.</p> <p>Бережне ставлення до власного майна і недоторканність чужого.</p> <p>Уміння розпоряджатись своїми грошима.</p> <p>Штрих-код. Типові ознаки неякісної продукції. Хвороби, що можуть бути спричинені неякісними продуктами.</p> <p>Реклама та її види.</p> <p>Вплив реклами на вибір харчових продуктів і промислових товарів.</p> <p>Відмова від споживацького ставлення до природи.</p> <p>Зменшення споживання.</p> <p>Вторинна переробка пластмаси, скла, паперу.</p> <p>Маркування пластмасового посуду.</p> <p>Вироби з використаного картону, пластику та деревини предметів домашнього вжитку</p>	<p>Акваріум</p> <p>Мозковий штурм</p> <p>Ажурна пилка</p> <p>Дискусія</p> <p>Інтерв'ю</p> <p>Навчальні ігри "Шопінг"</p> <p>Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL)</p> <p>Проектне навчання (Project-based Learning - PBL)</p> <p>Активне читання</p> <p>Аналіз тексту</p> <p>Microlearning</p> <p>Мейкерство «Друге «життя» картону, пластику, деревини»</p> <p>Пошук інформації «Що таке зелені навички?»</p> <p>Формування медіаграмотності</p> <p>Створення цифрових продуктів (плакат, інфографіка)</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>

<p>якості, строків придатності, складу</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізує взаємозв'язок між потребами людини та обмеженістю ресурсів - визначає потребу ощадливого використання ресурсів і повторної переробки вторинної сировини - відбирає ресурси для повторної переробки - обґрунтовує наслідки вибору альтернативного рішення щодо моделей поведінки, спрямованих на збереження добробуту - обґрунтовує обмеженість фінансів - доводить, що здоров'я, безпека і добробут є підґрунтям успішного майбутнього 		
<p>4. Емоції та етична поведінка Учень та учениця:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - розуміє взаємовплив емоційного стану, переконань, поведінки всіх учасників спільної діяльності - визначає відмінності між людьми як ціннісну ознаку індивідуальності - вирізняє ознаки доброчинності - пояснює значення волонтерства - пояснює почуття інших осіб і визнає їхнє право на вираження почуттів - визначає, ідентифікує та обговорює психічні (зокрема емоційні) та 	<p>Почуття та емоції, способи їх вираження. Почуття, що заважають бути здоровими (гнів, дратівливість, агресія).</p> <p>Самоконтроль.</p> <p>Емоційний інтелект. Співчуття та емпатія. Моральні та етичні цінності. Національні традиції українського народу.</p> <p>Доброчинність та волонтерство.</p>	<p>Прес</p> <p>Мозковий штурм «Риси високоморальної людини»</p> <p>Театралізація</p> <p>Коло ідей «Мирна Україна – шана воїнам»</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>Storytelling</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Пірингове оцінювання (P2P)</p> <p>Рефлексія</p>

<p>соціальні зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовує обмеженість ресурсів здоров'я - толерантно ставиться до поглядів, переконань, інтересів і потреб інших осіб, що не загрожують здоров'ю, безпеці і доброту - виявляє розуміння індивідуальних відмінностей інших осіб - виявляє чуйність до осіб, які потребують допомоги - виявляє чуйне ставлення до людей з особливими потребами 	<p>Недопущення тиску та маніпуляцій. Психоактивні речовини. Шкідливі звички</p>	
<p>5. Дбаємо про власний організм Учень та учениця:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - пояснює вибір власних альтернатив і рішень з огляду на вплив зовнішніх чинників - пояснює наслідки недотримання здорового способу життя на основі інформації, що міститься в різних джерелах - виявляє зацікавлення у тривалій систематичній діяльності в спорті та наполегливість у досягненні мети - аналізує вибір власний та інших осіб з урахуванням користі і задоволення (радості) для здорового, безпечного життя - аналізує негативний вплив недотримання правил / інструкцій 	<p>Вплив зовнішніх чинників на здоров'я, добробут та безпеки. Самооцінка власного фізичного розвитку. Вибір здорового способу життя. Режим харчування для збереження здоров'я. Значення води та питного режиму для організму. Збалансоване харчування (білки, жир, вуглеводи, вітаміни) для побудови здорового організму. Вплив шкідливих продуктів (чіпси, солодкі газовані напої тощо) та гіподинамії на розвиток хвороби століття (ожиріння)</p>	<p>Ажурна пилка Коло ідей Проблемно-орієнтоване навчання “Самооцінка власного фізичного розвитку” Аналіз тексту Створення інтелектуальних карт Формування медіаграмотності - створення відео “Приготування страв національної кухні” Рефлексія</p>

<p>безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізує причини вибору небезпечної поведінки - визначає форми поведінки, які дають задоволення без завдання шкоди власному здоров'ю і здоров'ю інших осіб - обирає продукти харчування, які приносять задоволення і користь для здоров'я, безпеки і добробуту 		
<ul style="list-style-type: none"> - використовує перевірену інформацію для прийняття рішення щодо вибору повсякденної поведінки на користь здоров'я - обирає способи проведення дозвілля, відповідний одяг, які дають задоволення і користь для здоров'я, безпеки і добробуту - обґрунтовує наслідки вибору альтернативного рішення щодо моделей поведінки, спрямованих на збереження здоров'я - приймає рішення щодо надання самопомоги та допомоги іншим особам - моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі травмування 	<p>Активний відпочинок, спорт і загартовування організму. Професійний спорт без допінгу. Одяг для спорту та розваг.</p> <p>Способи проведення дозвілля корисні для здоров'я, безпеки і добробуту Перша долікарська допомога в разі травмування</p> <p>Хобі. Історії успіху українських митців</p>	<p>Мозковий штурм “Види спорту” Створення інтелектуальних карт Навчальні ігри Storytelling “Історії успіху українських митців” Фізичні вправи “Принеси власний пристрій» BYOD Пірінгове оцінювання (P2P) Рефлексія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - визначає, ідентифікує та обговорює фізичні зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу - визначає причини вікових 	<p>Фізичні зміни в організмі, як ознака дорослішання.</p> <p>Перша долікарська</p>	<p>Коло ідей “Моя безпека під час епідемії, пандемії” Дискусія Токшоу</p>

<p>змін в організмі, зокрема в період статевого дозрівання</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізує негативний вплив недотримання правил безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я - досліджує та обговорює чинники, що впливають на стан здоров'я і розвиток організму, зокрема профілактичні заходи щодо інфекційних і неінфекційних захворювань - приймає індивідуальні темпи вікових змін в організмі як вияв норми - моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі поганого самопочуття 	<p>допомога при погіршенні самопочуття.</p> <p>Особливості гігієни ротової порожнини та зубів.</p> <p>Гігієна тіла.</p> <p>Засоби особистої гігієни хлопчиків та дівчаток.</p> <p>Захист від інфекційних захворювань (ВІЛ/СНІД, туберкульозу, ОРВІ тощо). Недопущення дискримінації ВІЛ-позитивних людей.</p> <p>Епідемії та пандемії.</p> <p>Індивідуальне, групове і громадське здоров'я</p>	<p>Дослідницько-пізнавальне навчання (IBL)</p> <p>Створення лепбуків</p> <p>Аналіз тексту</p> <p>Формування критичного мислення</p> <p>Пошук інформації</p> <p>Створення цифрових продуктів (презентації, плакат, інфографіка)</p> <p>Віртуальна, змішана і доповнена реальність</p> <p>Рефлексія</p>
---	--	---

Прикінцева частина

Види навчальної діяльності

Таблиця 1

Інтерактивні види навчальної діяльності	Мікрофон	Прес	Акваріум	Ажурна пила	Мозковий штурм	Інтерв'ю	Дискусія	Театралізація	Коло ідей	Навчаючи вчусь	Токшоу	Навчальні ігри
Індивідуальна робота						✓						✓
Робота у парах		✓					✓					✓
Робота у групах			✓	✓			✓		✓	✓		✓
Фронтальна робота	✓				✓			✓			✓	

Таблиця 2

Дослідницькі види діяльності	Дослідницько-пізнавальне навчання Inquiry Based Learning	Проектне навчання Project Based Learning	Проблемне навчання Problem Based	Створення лепбуків	Навчальні екскурсії
Індивідуальна робота		✓	✓	✓	
Робота у парах				✓	
Робота у групах	✓	✓		✓	
Фронтальна робота					✓

Таблиця 3

Види діяльності	Активне читання	Аналіз тексту	Microlearning	Сторітелінг (Storytelling)	Створення інтелектуальних карт	Мейкерство	Формування критичного мислення	Пірінгове оцінювання (P2P)	Рефлексія
Індивідуальна робота	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Робота у парах				✓	✓	✓	✓	✓	✓
Робота у групах				✓	✓	✓	✓	✓	✓
Фронтальна робота							✓		

Таблиця 4

Залучення цифрових інструментів та технологій	Технології формування медіаграмотності	Пошук інформації	Створення цифрових продуктів (презентації, музика, плакат, інфографіка)	Принеси власний пристрій BYOD (Bring Your Own Device)	Використання е-навчальних ігрових середовищ	Віртуальна, змішана і доповнена реальність
Індивідуальна робота	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Робота у парах			✓		✓	
Робота у групах			✓		✓	
Фронтальна робота					✓	

Таблиця 5

Форма організації	Технологія перевернутого класу (Flipped Classroom)	Змішане навчання (Blended learning)	Ротаційна модель	Коллаборативне навчання	Технології формування обчислювального мислення (Computation thinking)	Технології дистанційного навчання	Технології інклюзивної освіти
Індивідуальна робота	✓	✓	✓		✓	✓	
Робота у парах		✓	✓	✓		✓	
Робота у групах		✓	✓	✓		✓	
Фронтальна робота	✓	✓				✓	✓

Інструменти для формувального оцінювання:

1. Сервіси для створення вікторин, опитувальників, онлайн тестувань: kahoot.com, socrative.com, mentimeter.com, onlinetestpad.com, quizlet.com, quizizz.com, triventy.com, www.strawpoll.me;
2. Мультисервіси для створення інтерактивних завдань: learningapps.org, studystack.com, <https://www.classcraft.com/>, <https://bristarstudio.com/>

Інструменти для створення інтерактивного контенту:

1. Віртуальні дошки: padlet.com, trello.com, twiddla.com, whiteboard.org, realtimeboard.org;
2. Хмари слів: answergarden.ch, wordart.com, tagxedo.com;
3. Інтелекткарти: mindmeister.com, mindmapninja.com, coogle.it, bubble.us, mindomo.com, mind24.com, wisemapping.com, spiderscribe.net;
4. Інфографіка та візуалізація: piktochart.com, canva.com, visual.ly, prezi.com, hinglink.com.

Література:

1. Концепція Нової української школи 2016 Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Державний стандарт базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898) Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
3. Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 19 лютого 2021 р. № 235.
4. Блудова Ю. О. 2020 Використання технології BYOD в освітньому процесі нової української школи Режим доступу : http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1884/1/Bludov_st2.pdf.
5. Морзе Н., Василенко С., Варченко-Троценко Л., Вембер В., Бойко М., Воротникова І., Смирнова-Трибульська Є., Дзябенко О. 2021 [Інноваційні педагогічні методи в цифрову епоху](#).
6. Столяр Г. І. 2020 Навчання на основі учнівського запиту шляхом дослідження Режим доступу : <https://pu.org.ua/%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98%2013.03.2020.pdf#page=368>.